

Dalt, Herbie Hancock i Madeleine Peyroux. Baix, d'esquerra a dreta, Charlotte Gainsbourg, Ray Davies, Joan Manuel Serrat i Carles Dénia.

Low Cost a Benidorm i alguns festivals més modestos, Benissa, Novelda, Elx, però tots concentrats curiosament a la par sud del país, mentre la part de València s'ha quedat més endarrerida". Malgrat aquestes iniciatives, opina que "actualment al País Valencià hi ha un buit important pel que fa a festivals de música".

En uns temps de crisi que demana noves mirades i plantejaments, per a Rafa Jordan cal fer un esforç per part de totes les parts implicades. "Hauriem de capgirar", diu, "la situació de mica en mica entre tots, programadors institucionals, empreses i productores musicals, fins i tot els centres d'ensenyament com els mitjans de comunicació. Sinó només ens quedarà l'opció del turisme cultural, i només cal veure enguany la quantitat de valencians que hi havia al Festival Sos de Murcia o al Primavera Sound de Barcelona".

A LA LLETRA

Eufemismes

Albert Garcia i Hernández

Francó, o potser el somriure del seu règim, el ministre Solís, va canviar el nom de "portero" pel d'"empleados de fincas urbanas". Quedava més fi o ja no li quedaven confidents, que solien ocupar aquest lloc de treball.

Franco i Fraga van encetar la senda victoriosa de l'eufemisme: "Mot o locució d'expressió suau, atenuada, en lloc d'un o d'uns de durs, inconvenients o desplaents". Els treballadors i els obrers ja no ho eren, sinó "empleados". Allò de "agentes socials" vingué més tard.

A Franco li va anar bastant bé el camp de l'eufemisme. Fins i tot va assolir que tant els vençuts com l'esquerra anomenaren "guerra civil" el que va ser un colp d'estat contra la legalitat expressada per la voluntat del poble.

La continuïtat d'aquest règim (per favor, que no s'escandalitze ningú) ha desenvolupat el regne, mai més ben dit, de l'eufemisme.

La famosa "crisi" és l'eufemisme d'un cicle inherent al capitalisme sense el qual no podria existir. És la condició natural de la seua perpetuació. També, seguint el rastre que els eufemismes hi deixen, de nou es criminalitza la víctima (ara ens retallen sous i pensions), que no el causant. Cada cicle de les crisis ens acusa de no encetar un nou camí. De no ser "emprenedors". Té collons la cosa. Quousque tandem abutere patientia nostra? I cada cicle tria l'eufemisme sobre el qual cal construir la sortida. Si fa molts anys era "nucleo-" i fa pocs "euro-" (només cal veure els anuncis dels detergents per a orientar-s'hi), i fa encara menys temps era "dissenyar", ara toca ser creatiu. Hi ha qui no s'empassa eufemismes i diu les coses pel seu nom, i actua en conseqüència, per exemple: els treballadors del port de València. Salut!

Tres llocs de treball mal pagats, eventuais, precaris són suficients per a organitzar una cua de sol·licitants de cementiris nuclears. Morir en un accident? Hipotecar el futur dels fills? Tant se val, és un lloc de treball. Eufemisme: crear riquesa. També era un lloc de treball encendre el gas a les càmeres d'Auschwitz, no? Construir compulsivament és crear llocs de treball. Ja ho hem vist. Per a qui, en quines condicions i amb quina perspectiva de futur? Què s'ha fet de les construccions d'antan? Només la tossudesa de Rita Barberá en dona testimoni.

Ahir vaig pixar en un lavabo d'un centre cívic barceloní. Sobre el forat, un cartell: "WC ecològic: no empra aigua". Efectivament, la pudor hi era insuportable. Ara tot vol ser ecològic. Toca! Si no és que ens toca els nassos. Servidor -no sospiten- formava part d'un grup ecològic l'any 1977. No m'han d'explicar res. Però... no era això, companys, no era això.

Retornem el nom de cada cosa.

UN PAÍS DE PARAULES

Al cor de la immensitat

Francesc Calafat

MÉS ENLLÀ DE SAN FRANCISCO

Toni Mollà
Edicions Bromera
Alzira, 2010
183 pàgines

Toni Mollà és un autor que procedeix de l'escriptura dura de la sociolingüista i l'assaig (*Manual de sociolingüística, Quina política lingüística?*, entre altres) i que des fa una dècada mira de compaginar-la amb una escriptura més literària, de tracte més cordial. La forma triada, ara per ara, és el dietari. Ho testimonia *Espill d'insolències* i *Al pas dels dies*. Aquesta orientació li permet d'acostar les idees a la calor de l'experiència concreta, a les efusions emotives. Les notes a peu del dia rubriquen les circumstàncies adverses o favo-

rables i les lliguen a la madeixa del temps. Total, l'allunyament de les generalitzacions i del procediment sistemàtic condueix a dir les coses d'una altra manera, on la subjectivitat i l'eficàcia estètica tenen un paper clau.

Més enllà de San Francisco, mereixedor del Premi de Narrativa Ciutat de València, taquígrafia, a dosis justes, el recorregut per Califòrnia, des de San Francisco fins a Las Vegas, tot passant per Carmel, Santa Barbara, deserts i alguns dels grans parcs naturals de la zona. Un viatge on l'escalfor mitica de la literatura —sobretot la de Kerouac—, de la música i del cinema tenen valor vivificador. La vivència del trànsit, del goig de l'instant i el simple moviment esdevenen els ossos de l'aventura. Així, l'eufòria, la satisfacció permanent, malgrat els contratemps, repunten la narració i

La vivència del trànsit i el simple moviment esdevenen els ossos de l'aventura

són l'estat d'ànim on els detalls i les diverses vivències no són fets solts ni anodins, sinó que formen part del clima i de la curiositat viatgera, que fa que tot estiga lligat i tinga sentit. A més, el contrast entre allò llegit i so-

miat pel viatger i les coses inesperades fecunda l'aventura i fa que un vulga amerar-se fins on siga possible de les sorpreses que li depara el periple californià.

Encara que no és un bon sauri per als moments fugissers, Mollà es mostra eficaç en contar el que fan i els passa, a ell i a la seua família, però on es troba més a gust és en l'observació dels gestos, dels hàbits mentals i socials dels americans. L'atrau sobretot la identitat dels llocs fonamentada en la no-identitat, en la diversitat extrema i en la falta de centre, com passa a Los Angeles i Las Vegas. D'aquesta última, en subratlla que l'artificialitat i l'espectacle total són tan fascinants que atrapen tots els visitants que hi van.

No és fàcil trobar el to per a aconseguir que un llibre de viatges resulte interessant, i Toni Mollà ho aconsegueix en bona mesura. *Més enllà de San Francisco* convoca emocions i aventures, però fonamentalment reflexions que travessen la nostra identitat. Aquesta manera d'anar tan lluny és també una via d'arribar ben a prop. És l'àngel de la literatura: fer pròxim, nostre, el que ens és alié.